

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr R021.1.2.2024

Rektora Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie

z dnia 3 stycznia 2024 r.

**ZASADY (POLITYKA)
RACHUNKOWOŚCI
UNIWERSYTETU JANA
DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE**

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI

UNIWERSYTETU JANA DŁUGOSZA

W CZĘSTOCHOWIE

1.	Informacja ogólna
2.	Podstawowe założenia polityki rachunkowości Uczelni.....
2.1.	Określenie roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych
2.2.	Definicje pojęć stosowanych w wycenie bilansowej i ustalaniu wyniku finansowego
2.3.	Nadrzędne zasady rachunkowości
	Zasada kontynuacji działalności
	Zasada memoriału
	Zasada współmierności
	Zasada kosztu historycznego i ostrożnej wyceny
	Zasada zakazu kompensaty
	Zasada ciągłości
3.	Szczegółowe zasady wyceny aktywów i pasywów oraz procedury ustalania wyniku finansowego
3.1	Wartości niematerialne i prawne.....
3.2	Rzeczowy majątek trwały
0	Inwestycje
3.4	Rzeczowy majątek obrotowy
3.5	Rozrachunki
3.6	Wycena operacji gospodarczych w walutach obcych
3.7	Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów
3.8	Rezerwy

3.9.	Fundusze własne i fundusze specjalne
3.10.	Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....
3.11.	Zasady ustalania wyniku finansowego na działalności operacyjnej.....
3.12.	Zasady ustalania wyniku finansowego na działalności finansowej.....
4.	Księgi rachunkowe
4.1.	Miejsce prowadzenia ksiąg rachunkowych
4.2.	Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych
4.3.	Zasady tworzenia kont syntetycznych
4.4.	Zasady tworzenia kont analitycznych
4.5	Wykaz ksiąg rachunkowych oraz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe
4.6.	Zasady ujmowania skutków finansowych z tytułu zmiany polityki rachunkowości, błędów fundamentalnych
5.	Sprawozdania finansowe
5.1.	Ogólne zasady sporządzania sprawozdań finansowych
5.2.	Bilans
5.3.	Rachunek zysków i strat
5.4.	Informacja dodatkowa
5.5.	Zestawienie zmian w funduszu własnym
5.6.	Rachunek przepływów pieniężnych
5.7.	Opis systemu przetwarzania danych (systemów informatycznych) wykorzystywanych na Uczelni i ich zabezpieczenia
6.	Opis systemu ochrony danych

1. INFORMACJA OGOLNA

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie jest publiczną szkołą wyższą, działającą zgodnie z:

- ustawą „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” z dnia 20 lipca 2018 r. (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 742 z późn. zm.),
- Statutem uchwalonym przez Senat

Uczelnia prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, na podstawie rocznego planu rzeczowo-

finansowego, w którym oszacowuje przychody oraz koszty działalności. Powyższy plan skonstruowany jest zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.)

Określone w planie przychody pochodzą z subwencji oraz dotacji budżetowych, przychodów uzyskiwanych z tytułu odpłatnie prowadzonej działalności tj. przychodów własnych, przychodów z tytułu darowizn, środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, nie podlegających zwrotowi, a także ze środków budżetów terytorialnych i ich związków oraz wpływów z innych źródeł.

Plan rzeczowo-finansowy obejmuje wykonywanie zadań i spełnianie funkcji Uczelni w zakresie działalności dydaktycznej (z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne), działalności naukowo-badawczej oraz pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Plan opiniowany jest przez Radę Uczelni. Rektor przedstawia Radzie Uczelni roczne sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego oraz sprawozdanie finansowe, do zatwierdzenia.

W myśl ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.) Uniwersytet - jako państwowa osoba prawna - zaliczany jest do podmiotów sektora finansów publicznych oraz do jednostek państwowej sfery budżetowej w odniesieniu do zagadnień z dziedziny zatrudnienia i wynagrodzeń.

Środki trwałe służące do badań naukowych lub prac badawczo-rozwojowych mogą, być finansowane z subwencji i dotacji budżetowej przyznanej zgodnie z odrębnymi przepisami oraz z innych źródeł.

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 120 z późn.zm.) ustala się z dniem 01 stycznia 2019 roku poniżej przyjęte przez Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie zasady (politykę) rachunkowości. Przez zasady (politykę) rachunkowości rozumie się zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy o rachunkowości „wybrane i stosowane przez jednostkę rozwiązania dopuszczone ustawą, w tym także określone w MSR, zapewniające wymaganą jakość sprawozdań finansowych”.

2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA POLITYKI RACHUNKOWOŚCI UCZELNI

2.1. Określenie roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych

Rokiem obrotowym na Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie jest okres 12 kolejnych miesięcy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia każdego roku kalendarzowego, a okresami sprawozdawczymi są poszczególne miesiące w roku obrotowym.

2.2. Definicje pojęć stosowanych w wycenie bilansowej i ustalaniu wyniku finansowego

Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie stosuje się parametry wyceny bilansowej i ustalania wyniku finansowego w rozumieniu definicji przedstawionych poniżej:

Cena nabycia - cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, upusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów, a w szczególności przyjętego nieodpłatnie w tym w drodze darowizny, jego wyceny dokonuje się według ceny rynkowej.

Koszt wytworzenia produktu - obejmuje koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z jego wytworzeniem. Koszty bezpośrednie obejmują wartość zużytych materiałów bezpośrednich, koszty pozyskania i przetworzenia związane bezpośrednio z produkcją i inne koszty poniesione w związku z doprowadzeniem produktu do postaci i miejsca, w jakim się znajduje w dniu wyceny. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie kosztu wytworzenia produktu, jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży netto takiego samego lub podobnego produktu, pomniejszonego o przeciętnie osiągany przy sprzedaży produktów zysk brutto ze sprzedaży, a w przypadku produktu w toku - także z uwzględnieniem stopnia jego przetworzenia.

Do kosztów wytworzenia nie zalicza się kosztów:

- będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzaniem produktu do postaci i miejsca, w jakim się znajduje na dzień wyceny,
- magazynowania wyrobów gotowych i półproduktów, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- kosztów sprzedaży produktów.

Koszty te wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Cena (wartość) sprzedaży netto składnika aktywów - możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena jego sprzedaży, bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, pomniejszona o rabaty, upusty i inne podobne zmniejszenia oraz koszty związane z przystosowaniem składnika aktywów do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży, a powiększona o należną dotację przedmiotową. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny sprzedaży netto danego składnika aktywów, należy w inny sposób określić jego

wartość godziwą na dzień bilansowy.

Wartość godziwa - kwota, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowe, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanymi ze sobą stronami.

Trwała utrata wartości - zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych.

Odpis aktualizujący wartość aktywów - odpis doprowadzający wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku, do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.

Cena nabycia (koszt wytworzenia) środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych - obejmuje ogół kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania, w tym również:

- nie podlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowego,
- koszt zobowiązań zaciągniętych w celu ich finansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszone o przychody z tego tytułu.

2.3. Nadrzędne zasady rachunkowości

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie stosuje określone Ustawą o rachunkowości zasady rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Uczelni. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmowane są w księgach rachunkowych i wykazywane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Zasada kontynuacji działalności

Przy stosowaniu przyjętych zasad (polityki) rachunkowości przyjmuje się założenie, że Uczelnia będzie kontynuowała w dającej się przewidzieć przyszłości działalność w nie zmniejszonym istotnie zakresie. Ustalając zdolność Uczelni do kontynuowania działalności, Rektor Uczelni uwzględnia wszystkie informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, dotyczące dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego. Przyjęcie założenia o kontynuowaniu działania umożliwia zastosowanie do wyceny aktywów i pasywów kosztów (cen) historycznych, a przy pomiarze wyniku finansowego - reguły memoriału.

Zasada memoriału

W księgach rachunkowych Uczelni ujmuje się wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz

przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego okresu sprawozdawczego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Stosowanie reguły memoriału oznacza, że ujęcie skutków zdarzenia w wyniku finansowym dokonuje się niezależnie nie tylko od terminu zapłaty, ale również od tego, czy transakcja została udokumentowana fakturą (rachunkiem), czy jedynie wiarygodnie oszacowana.

Zasada współmierności

Dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zalicza się koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione. W myśl powyższej reguły na osiągnięty wynik wpływ wywierają zrealizowane i przypadające na dany okres przychody i nieodzowne do ich uzyskania, a więc współmierne z nimi, koszty.

Zasada kosztu historycznego i ostrożnej wyceny

Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnia się:

- zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych,
- wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne i zyski nadzwyczajne,
- wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne i straty nadzwyczajne,
- rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

Zdarzenia wymienione powyżej uwzględnia się także wtedy, gdy zostaną one ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych.

Zasada zakazu kompensaty

Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie kompensuje się ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych. Zakaz kompensaty dotyczy jedynie kosztów i przychodów, a nie ma zastosowania w odniesieniu do kategorii kasowych (wpływów i wydatków).

Zasada ciągłości

Uczelnia stosuje zasady rachunkowości w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalania wyniku finansowego i

sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów są ujmowane w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji Uczelnia może ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego, bez względu na datę podjęcia decyzji, zmienić dotychczas stosowane rozwiązania na inne przewidziane ustawą o rachunkowości. Zmiana powyższa wymaga określenia w informacji dodatkowej wpływu tych zmian na sprawozdanie finansowe sporządzane przez Uczelnię. Należy podać przyczyny tych zmian, określić liczbowo ich wpływ na wynik finansowy oraz zapewnić porównywalność danych sprawozdania finansowego dotyczących roku poprzedzającego rok obrotowy, w którym dokonano zmian.

3. SZCZEGÓŁOWE ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ PROCEDURY USTALANIA WYNIKU FINANSOWEGO

3.1. Wartości niematerialne i prawne

Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się nabyte przez Uczelnię, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania przez Uczelnię, a w szczególności:

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- c) know-how
- d) koszty zakończonych prac rozwojowych.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej dokumentacji dla środków trwałych.

Do wartości niematerialnych i prawnych można zaliczyć wyłącznie:

- a) nabyte oprogramowanie komputerowe, za wyjątkiem systemów operacyjnych nabytych wraz z nowym urządzeniem elektronicznym, których wartość wliczana jest do wyceny tegoż urządzenia,
- b) inne składniki aktywów, które spełniają jednocześnie poniższe warunki:

- są przeznaczone do używania na własne potrzeby Uczelni,
- okres ich użytkowania przekracza rok licząc od dnia oddania do używania - zostały przez Uczelnię nabyte, a nie wytworzone we własnym zakresie (tzn. np.: zakupione, otrzymane w spadku, darowiznie),
- są przez Uczelnię kontrolowane, tzn. wyłącznie Uczelnia może czerpać z nich korzyści ekonomiczne,
- są identyfikowalne, tzn. czerpane z nich korzyści ekonomiczne pozyskiwane są niezależnie od posiadania innego aktywa i mogą być przez Uczelnię sprzedane (lub np. zlikwidowane) bez jednoczesnego pozbywania się innego aktywa.

Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych dokonywana jest metody liniową. Naliczanie amortyzacji rozpoczyna się w miesiącu następującym po miesiącu wydania do używania poszczególnych wartości niematerialnych i prawnych. Wartości niematerialne i prawne finansowane ze środków Unii Europejskiej (projekty inwestycyjne) amortyzowane są od pierwszego dnia miesiąca, w którym zakupiono i przyjęto na stan Uczelni powyższe aktywa.

Okres amortyzacji praw ustalany jest zgodnie z ekonomicznym okresem ich wykorzystania.

Wartości niematerialne i prawne na dzień bilansowy wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

3.2. Rzeczowy majątek trwały

Rzeczowy majątek trwały obejmuje dwie grupy aktywów: środki trwałe i środki trwałe w budowie.

Środki trwałe

Przez środki trwałe rozumie się rzeczowe aktywa trwałe (z wyjątkiem tych, które zostały uznane za inwestycje) i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby Uczelni. Zalicza się do nich w szczególności:

- a) nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- c) ulepszenia w obcych środkach trwałych.

Za odrębne środki trwałe uważa się kompletne aktywa rzeczowe, które samodzielnie nadają się do używania. W wyjątkowych sytuacjach mogą one podlegać grupowaniu.

Jeśli sposób użytkowania elementu środka trwałego wskazuje na to, że często będzie on przemieszczany między różnymi punktami użytkowania (dołączany do różnych środków trwałych), to jego wartość należy zaliczyć, w miarę możliwości, do nadrzędnego z technicznego/technologicznego punktu widzenia środka trwałego. Przykładowo peryferia sprzętu komputerowego, które użytkowane mogą być na różnych stanowiskach sieciowych, powinny być zaliczane do wartości serwera lub mogą być traktowane jako odrębne obiekty inwentarzowe.

Za ustalenie nadrzędnego środka trwałego i przekazanie do Działu Finansowo-Księgowego informacji z tym związanej do ostatniego dnia miesiąca, w którym nabyto środek trwały, odpowiada kierownik działu nadzorującego zakup.

Z punktu widzenia zasad wyceny i ewidencji majątek długotrwałego wykorzystania dzieli się w Uczelni na dwie grupy:

- środki trwałe i zrównane z nimi, których wartość początkowa przekracza kwotę 10.000,00 zł, podlegające ewidencji bilansowej,
- majątek długotrwałego wykorzystania nisko cenny, którego wartość początkowa nie przekracza 10.000,00 zł. podlega ewidencji pozabilansowej.

Środki trwałe grupy pierwszej klasyfikowane są na grupy rodzajowe zgodnie z wymogami Głównego Urzędu Statystycznego, ujmowane w ewidencji bilansowej i amortyzowane w okresie ich ekonomicznej przydatności.

Majątek grupy drugiej obciąża koszty zużycia materiałów w miesiącu oddania powyższego do użytkowania.

Środki trwałe na dzień ich pozyskania wycenia się w cenie nabycia, koszcie wytworzenia lub

cenie sprzedaży takiego samego lub podobnego środka trwałego.

Środki trwałe wycenia się na dzień bilansowy według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych od środka trwałego dokonuje się drogę systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji. Naliczanie amortyzacji rozpoczyna się w miesiącu następującym po miesiącu, w którym przyjęto środek trwały do ewidencji, a jej zakończenie następuje nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego, przeznaczenia go do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru.

Amortyzacji podlegają czynne środki trwałe z wyjątkiem gruntów oraz budynków i lokali (art. 411 ust. 2 ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”).

Stawki amortyzacji bilansowej odzwierciedlają faktyczny okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego. Dla celów amortyzacji bilansowej stosuje się metodę liniową. Ustalone stawki i metody amortyzacji uwidocznione są na kartach inwentarzowych środków trwałych oraz w tabeli amortyzacyjnej. Tabela amortyzacyjna stanowi jeden z elementów dokumentacji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.

Dla potrzeb ustalenia momentu rozpoczęcia amortyzacji środków trwałych komórki merytoryczne są zobowiązane do sporządzenia dokumentu stwierdzającego moment wydania do używania poszczególnych środków trwałych.

Dokument stwierdzający moment oddania środków trwałych do używania jest przekazywany do Działu Finansowo-Księgowego nie później niż 5 dni od daty podjęcia decyzji o wydaniu środków trwałych do używania.

Wartość początkowa środków trwałych może być powiększona o nakłady na ulepszenie. Nakłady remontowe obciążają koszty okresu ich poniesienia. Przy kwalifikacji nakładów dotyczących środków trwałych na ulepszenia i remonty należy kierować się definicjami podanymi poniżej.

Przez ulepszenie rozumie się:

- przebudowę,
- rozbudowę,
- rekonstrukcję,
- adaptację,
- modernizację.

Przebudowa - zmiana (poprawienie) istniejącego stanu środka trwałego na inny.

Rozbudowa - powiększenie (rozszerzenie) środka trwałego, w tym również o części składowe i peryferyjne, które umożliwiają jego działanie w szerszym zakresie.

Rekonstrukcja - odbudowa całkowicie zużytego (zniszczonego) środka trwałego.

Adaptacja - przystosowanie środka trwałego do wykorzystania w innym celu niż wskazywało na to jego pierwotne przeznaczenie.

Modernizacja - unowocześnienie środka trwałego, które pozwala na realizację nowego zakresu działań.

Przez **remont środka trwałego** rozumie się przywrócenie utraconych cech użytkowych polegające co najwyżej na odtworzeniu stanu technicznego z dnia przyjęcia środka trwałego do używania oraz bieżącą konserwację mającą na celu utrzymanie środka trwałego w stanie zdatnym do używania, stosownie do technicznych warunków eksploatacji określonych przez wytwórcę środka trwałego

Nakłady na remonty środków trwałych obciążają koszty okresu, w którym je poniesiono.

Jeśli remont polega na wymianie uszkodzonej części środka trwałego i z przyczyn niezależnych od Uczelni nie można zakupić dokładnie takiej samej części zamiennej, gdyż w sprzedaży, ze względu na postęp techniczny, znajdują się wytycznie części o lepszych parametrach użytkowych, wtedy nie występuje konieczność zwiększania wartości początkowej środka trwałego (dokonania ulepszenia), lecz cały koszt zaliczany jest do kosztów remontu.

Za klasyfikację nakładów do ulepszenia lub remontu środka trwałego odpowiada osoba zlecająca nakłady w porozumieniu z kierownikiem działu zlecającego nakład.

Nakłady na ulepszenie środków trwałych mogą obciążać koszty okresu, w którym zostały poniesione, wyłącznie wtedy, gdy nie przekraczają 10.000,00 zł.

W przypadku nakładów na budowę lub ulepszenie środków trwałych, które nie dały efektu gospodarczego, dokonuje się odpisu aktualizującego wartość środków trwałych w budowie, który zwiększa pozostałe koszty operacyjne. Podstawą dokonania odpisu jest decyzja Rektora po uzyskaniu opinii osoby rozliczającej nakłady. Informację o podjęciu takiej decyzji należy przekazać do Działu Finansowo-Księgowego w ciągu 5 dni od daty jej podjęcia.

Wartość początkowa i dokonane odpisy umorzeniowe od środków trwałych ulegają aktualizacji wyceny na podstawie odpowiedniego rozporządzenia ministra finansów. Ustalona w wyniku aktualizacji wyceny wartość księgowa netto środka trwałego nie powinna być wyższa od jego wartości godziwej, której odpisanie w przewidywanym okresie jego dalszego używania jest ekonomicznie uzasadnione.

Odpisy dotyczące środków trwałych, których wycena została zaktualizowana na podstawie rozporządzenia ministra finansów zmniejszają odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny różnice spowodowane aktualizacją wyceny środków trwałych. Ewentualną nadwyżkę odpisu z tytułu trwałej utraty wartości nad różnicami z aktualizacji wyceny zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez Uczelnię środek trwały nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Uzasadnia to dokonanie, w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość netto środka trwałego wynikający z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku - do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.

Trwała utrata wartości środka trwałego może nastąpić:

- a) w przypadku przeznaczenia go do likwidacji,
- b) w przypadku wycofania go z używania,
- c) w przypadku ubytków fizycznych.

W momencie podjęcia decyzji o likwidacji środki trwałe ujmowane są w ewidencji

pozabilansowej według pozycji rodzajowych.

Ujawnione w trakcie inwentaryzacji środki trwałe nieobjęte ewidencją bilansową traktuje się jako nadwyżki inwentaryzacyjne i wycenia według aktualnej ceny rynkowej.

Aparatura naukowo-badawcza jest zaliczana do ŚT i jednorazowo umarzana w 100% a koszt jej zakupu lub wytworzenia zgodnie z Ustawę o zasadach finansowania nauki (Dz.U.2010 Nr 96 poz. 615) jest wliczony do kosztów realizacji zadań naukowo- badawczych, jeżeli aparatura jest niezbędna do wykonywania zadań związanych z prowadzonymi badaniami.

Środki trwałe w budowie

Przez środki trwałe w budowie rozumie się zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego.

Środki trwałe w budowie wycenia się na dzień bilansowy lub na dzień przyjęcia do używania w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Przez koszty, w których dokonuje się wyceny środków trwałych w budowie, rozumie się wszystkie poniesione nakłady bezpośrednie oraz koszty, które są związane z budową środka trwałego w sposób bezpośredni lub pośredni.

Wartość środków trwałych w budowie jest korygowana o odsetki i różnice kursowe w przypadku, gdy dla ich sfinansowania Uczelnia korzysta ze zobowiązań finansowych.

3.3. Inwestycje

Aktywa finansowe długoterminowe ewidencjonowane są według ceny nabycia.

Krajowe środki pieniężne i kredyty bankowe wykazuje się w księgach rachunkowych w wartości nominalnej.

Zagraniczne środki pieniężne:

- na dzień ujęcia przychodu zagranicznych środków pieniężnych w księgach wycenia się powyższy przychód według kursu kupna banku, z którego usług korzysta Uczelnia, natomiast rozchód wycenia się po kursie sprzedaży banku, z którego usług korzysta Uczelnia.

- na dzień bilansowy wycenia się po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP na ten dzień.

3.4. Rzeczowy majątek obrotowy

Majątek obrotowy to inaczej majątek bieżący, płynny, na który składają się zasoby zużywalne w krótkim okresie (poniżej 1 roku) lub w jednym cyklu gospodarczym. Na majątek obrotowy, oprócz zasobów o charakterze pieniężnym, należności i krótkoterminowych papierów wartościowych, składa się rzeczowy majątek obrotowy, czyli zapasy. Są to przede wszystkim zapasy materiałów, towarów, produktów gotowych i produkcji nie zakończonej.

Wyroby gotowe - zapasy wyrobów gotowych oraz usług zakończonych, lecz jeszcze niesprzedanych do końca okresu sprawozdawczego.

Na koncie wyrobów gotowych ujmuje się również wartość wyrobów przekazanych do sprzedaży. Ewidencję wyrobów gotowych Uczelnia prowadzi w układzie ilościowo-wartościowym.

Na dzień bilansowy wyroby gotowe wycenia się według cen sprzedaży.

Produkcja w toku - wartość nie zakończonych na koniec okresu sprawozdawczego usług do wysokości poniesionych kosztów. Są to między innymi: zagraniczne projekty badawcze.

3.5. Rozrachunki

Przez rozrachunki w Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie rozumie się ogół należności i zobowiązań innych niż finansowe.

Należności krótkoterminowe stanowiące część aktywów obrotowych obejmują:

- a) należności z tytułu dostaw i usług zarówno wymagalnych w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, jak i wymagalnych powyżej 12 miesięcy,
- b) pozostałe należności o terminie wymagalności do 12 miesięcy od dnia bilansowego (z tytułu podatków, dotacji, cel, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz dochodzonych na drodze sądowej i innych). Z tej kategorii wyłączone są należności zaliczane do aktywów finansowych stanowiących odrębny składnik aktywów obrotowych.

Należności długoterminowe, czyli pozostałe należności z terminem wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego, zaliczane są do aktywów trwałych jednostki. Tak jak i w należnościach krótkoterminowych, wyłączone są z tej klasyfikacji należności długoterminowe o charakterze finansowym, które stanowią element długoterminowych aktywów finansowych.

Należności z tytułu udzielonych pożyczek z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych są uznawane zawsze za należności krótkoterminowe.

Zobowiązania krótkoterminowe obejmują:

- a) zobowiązania z tytułu dostaw i usług zarówno wymagalnych w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, jak również wymagalnych powyżej 12 miesięcy,
- b) pozostałe zobowiązania o terminie wymagalności do 12 miesięcy od dnia bilansowego (z tytułu zaliczek otrzymanych od odbiorcy, z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń, z tytułu wynagrodzeń oraz inne).

Zobowiązania długoterminowe to pozostałe zobowiązania z terminem wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Koszty i przychody związane z obsługą zobowiązań finansujących działalność bieżącą wpływają bezpośrednio na wynik finansowy okresu ich naliczenia.

Nie później niż na dzień bilansowy należności (zobowiązania) wycenia się w kwocie wymaganej (wymagającej) zapłaty.

W przypadku należności (zobowiązań) innych niż budżetowe przez kwotę wymaganej (wymagającej) zapłaty rozumie się kwotę główną rozrachunku.

W przypadku należności (zobowiązań) budżetowych oraz innych rozrachunków publiczno-prawnych przez kwotę wymaganej (wymagającej) zapłaty rozumie się kwotę wynikającą z odnośnych przepisów prawa.

Szczególnym przypadkiem rozrachunków budżetowych są rozrachunki z tytułu podatków. Wartość rozrachunków ustalana jest na podstawie zapisów w księgach rachunkowych zgodnie z obowiązującym prawem podatkowym.

Wprowadza się obowiązek dokonywania odpisów aktualizujących wartość należności nie

później niż na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Odpisy te korygują wartość należności w bilansie (utrata wartości).

Odpis utraty wartości obciąża pozostałe koszty operacyjne lub koszty finansowe.

W przypadku ustania przyczyny utraty ich wartości, następuje korekta odpisu aktualizującego wartość należności zwiększająca ich wartość i pozostałe przychody operacyjne lub przychody finansowe.

Decyzje o wysokości odpisów aktualizujących wartość poszczególnych należności podejmuje Rektor na wniosek Kwestora.

Wyjątek stanowi specyficzna grupa odpisów aktualizujących wartość należności:

- od dłużników postawionych w stan likwidacji lub upadłości,
- od dłużników objętych postępowaniem ugodowym lub układowym, kwestionowane przez dłużnika (sporne),
- od dłużników objętych postępowaniem naprawczym,
- dochodzone na drodze sądowej.

Dla tej grupy odpis tworzony jest w wysokości 100%.

Spłata należności wyrażonych w walutach obcych wyceniana jest po kursie kupna banku obsługującego transakcje.

Na koniec każdego roku należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług wycenia się w kwocie wymaganej (wymagającej) zapłaty, która obejmuje ich wartość nominalną.

Na dzień bilansowy niewypłacone wynagrodzenia (także płace niepodjęte) wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji B.III.2 lit. h) jako „Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu wynagrodzeń”.

Składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy, zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz podatek od towarów i usług prezentowane są w pasywach bilansu w pozycji B.III.2 lit. g) jako „Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń”.

Uczelnia rezygnuje z naliczania odsetek za zwłokę w zapłacie należności jeśli wysokość

odsetek nie przekracza dwukrotności wartości opłaty pocztowej za przesłanie przesyłki listowej za zwrotnym poświadczeniem odbioru, bądź w wyniku innych ważnych powodów uznanych i zaakceptowanych przez Rektora UJD.

Odsetki od nieterminowych płatności nalicza się raz do roku, odsetki księgowane są po dokonaniu zapłaty.

3.6. Wycena operacji gospodarczych w walutach obcych

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o rachunkowości, wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia – o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych nie stanowią inaczej – odpowiednio po kursie:

- 1) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań;
- 2) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.

Za kurs faktycznie zastosowany uważa się m.in. kurs zakupu lub sprzedaży banku, kurs kantorowy, kurs wynikający z umowy albo inną właściwą dla charakteru danej operacji. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe odnosi się na przychody lub koszty finansowe albo w uzasadnionych przypadkach zalicza się je do kosztów wytworzenia produktów (usług).

W przypadku rozliczania zaliczek delegacyjnych pobieranych przez pracowników w walutach obcych do rozliczenia rozrachunków stosuje się kurs, po którym wyceniono pobranie zaliczki.

Jeżeli z rozliczenia wynika nadwyżka kosztów pobranej zaliczki Uczelnia zwraca zaliczko biorcy różnicę w walucie lub w PLN stosując przeliczenie na złote w/g kursu średniego NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień złożenia przez pracownika rozliczenia kosztów podróży (dniem poniesienia kosztu jest dzień złożenia przez pracownika rozliczenia kosztów podróży). Jeżeli z rozliczenia wynika zwrot nie wydatkowanej kwoty zaliczki zaliczko biorca zwraca nie wydatkowaną kwotę w walucie lub w PLN w/g kursu po jakim pobrana została zaliczka.

W przypadku gdy pobrana zostanie zaliczka w PLN (za zgodą wyjeżdżającego) koszty podróży zostaną rozliczone po średnim kursie NBP z ostatniego dnia roboczego

poprzedzającego dzień złożenia rozliczenia zaliczki. Kwotę nadwyżki/niedopłaty zwraca się w PLN. W przypadku gdy nie zostanie pobrana zaliczka, do rozliczenia przyjmuje się kurs średni NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień złożenia rozliczenia z wyjazdu zagranicznego w Dziale Finansowo-Księgowym.

Powstałą różnicę zalicza się do przychodów lub kosztów finansowych, chyba że w uzasadnionych przypadkach różnica ta obciąża koszty lub uznaje przychody danego projektu, usługi lub umowy.

Na dzień bilansowy wycenia się wyrażone w walutach obcych składniki aktywów i pasywów po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

3.7. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Wydatki w wysokości powyżej 500 zł (pięćset zł) poniesione w bieżącym okresie sprawozdawczym, a przypadające na przyszłe okresy stanowią **„Rozliczenia międzyokresowe kosztów”**.

Są to między innymi następujące wydatki:

- opłacona z góry prenumerata czasopism i innych fachowych publikacji krajowych i zagranicznych,
- dostęp do elektronicznych baz danych,
- opłacone ubezpieczenia majątkowe (ubezpieczenie samochodów i pozostałe ubezpieczenia majątkowe),
- podatek VAT do odliczenia w następnym roku,
- przedpłaty na poczet usług,
- wypłacone stypendia zagraniczne na poczet przyszłych okresów.

Koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych są odnoszone na konto „Rozliczenia międzyokresowe kosztów”. W bilansie rozliczenia te prezentowane są w aktywach jako krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe z wyłączeniem podatku VAT do odliczenia w następnym roku, który prezentuje się w bilansie jako należności publicznoprawne.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują na dzień bilansowy wartości nominalne przychodów (długo- i krótkoterminowych), których realizacja następuje w okresach przyszłych.

Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się między innymi:

- środki pieniężne, w tym: w formie dotacji i subwencji na realizację działalności dydaktycznej, badawczej, dopłat otrzymanych na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, jeżeli stosownie do przepisów ustawowych nie zwiększają one funduszków własnych,
- przyjęte nieodpłatnie, w tym także w formie darowizny: środki trwałe, środki trwałe w budowie oraz wartości niematerialne i prawne,
- otrzymane zaliczki, przedpłaty, zadatku na poczet dostaw towarów i usług,
- naliczone należności za świadczone usługi edukacyjne na poczet obecnego i przyszłego roku obrotowego.

Przychody i poniesione koszty usług nie zakończonych objętych umowami długoterminowymi są oszacowane proporcjonalnie do stopnia zaawansowania wykonania nie zakończonej usługi, o ile ten stopień na dzień bilansowy może zostać ustalony w sposób wiarygodny. W przeciwnym wypadku przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie sprawozdawczym kosztów, nie wyższych od kosztów, których pokrycie w przyszłości jest prawdopodobne.

Przychody działalności dydaktycznej z tytułu opłat za studia rozliczamy w sposób następujący:

- przychody z tytułu odpłatności za świadczone usługi edukacyjne ujmowane są w księgach rachunkowych według naliczeń wynikających z systemu USOS. Z tytułu naliczenia należności za usługi edukacyjne dotyczące nowego roku akademickiego następuje przeniesienie przychodów wg zasady, że należności naliczone z góry na poczet semestru zimowego danego roku akademickiego rozliczane są w następująco: 3/5 (m-ce X- XII) tej należności zostaje zarachowane w przychód danego roku, 2/5 (m-ce 1,11) tej należności pozostaje na rozliczeniach międzyokresowych przychodów.

Przychody z organizacji konferencji oraz innych przedsięwzięć podlegają przeksięgowaniu na przychody Uczelni z końcem roku kalendarzowego po upływie trzech lat od daty rozpoczęcia realizacji zadania.

Dotacja projakościowa ujmowana jest w przychodach działalności dydaktycznej w wysokości kosztów własnych sfinansowanych ze środków dotacji, zaś nie wykorzystana w danym roku obrotowym część dotacji projakościowej przenoszona jest na rozliczenia międzyokresowe

przychodów.

3.8. Rezerwy

Uczelnia tworzy rezerwy na świadczenia emerytalne i rentowe oraz podobne (w tym: rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne itp).

3.9 . Fundusze własne i fundusze specjalne

W ramach systemu finansowania szkół wyższych tworzone są następujące fundusze:

A. Fundusz zasadniczy - odzwierciedlający wartość mienia Uczelni.

Fundusz zwiększa się o:

- odpisy z zysku netto,
- równowartość sfinansowanych z dotacji i środków z innych źródeł, zakończonych i oddanych do użytkowania inwestycji budowlanych w zakresie budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- równowartość nieodpłatnie otrzymanych od Skarbu Państwa lub innych jednostek budynków i lokali, obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz gruntów,
- równowartość przyjętych do użytkowania budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej sfinansowanych z wpływów z udziałów na inwestycje wspólne,
- kwotę zwiększenia wartości majątku Uczelni wynikającą z aktualizacji wyceny środków trwałych.

Fundusz zasadniczy zmniejsza się o:

- pokrycie straty netto,
- umorzenie budynków i lokali oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- równowartość nieodpłatnie przekazanych budynków i lokali, obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz gruntów,
- kwotę zmniejszenia wartości majątku Uczelni, wynikającą z aktualizacji wyceny środków trwałych.
- opłaty i pozostałe przychody - przeznacza się na pokrycie kosztów utrzymania domów i stołówek studenckich, wynagrodzenia pracowników uczelni zatrudnionych w tych domach i

stołówkach oraz odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla tych pracowników, a także na wypłatę stypendiów i zapomóg oraz remonty i modernizację domów i stołówek studenckich.

B. Fundusz z aktualizacji wyceny środków trwałych - tworzony jest w przypadku urzędowej aktualizacji środków trwałych. Fundusz zmniejsza się o wartość likwidowanych lub sprzedanych środków trwałych.

C. Fundusz stypendialny - tworzy się z dotacji.

Fundusz stypendialny w całości przeznaczany na wypłaty stypendiów i zapomóg, studentów i doktorantów.

Fundusz stypendialny, w części nieprzekraczającej w danym roku budżetowym 0,2% dotacji, może być przeznaczony na pokrywanie kosztów realizacji zadań związanych z przyznawaniem i wypłacaniem stypendiów i zapomóg dla studentów i doktorantów, ponoszonych przez Uczelnię.

Niewykorzystane w danym roku budżetowym środki funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów przechodzą na rok następny, do wykorzystania na cele określone w źródle ich pochodzenia.

Wypłacone stypendia i zapomogi ujmuje się w księgach „kasowo”. Koszty związane z wypłaceniem i przyznaniem stypendiów i zapomóg również ujmuje się „kasowo”. Dla funduszu nie prowadzi się rozliczeń międzyokresowych kosztów, a koszty związane z przyszłymi okresami ujmuje się w okres księgowania dokumentów. Koszty ogólne ujmuje się najpóźniej na dzień bilansowy, na zasadach i w wysokości określonych przez Rektora.

D. Własny fundusz stypendialny - tworzy się w formie odpisu w ciężar kosztów działalności dydaktycznej. Odpis nie może być większy niż 20% planowanego na dany rok zysku. W przypadku osiągnięcia zysku mniejszego niż planowany odpis ustala się w odpowiedniej

proporcji, w przypadku osiągnięcia zysku większego odpis ustala się w wielkości planowej.

E. Fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych – tworzy się z dotacji.

1. Koszty zadań związanych z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia i kształcenia oraz prowadzenia działalności naukowej na Uczelni są pokrywane ze środków pochodzących z dotacji podmiotowej.
2. Ze środków dotacji mogą być finansowane wydatki bezpośrednio związane z zadaniami dotyczącymi zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, kształcenia i prowadzenia działalności naukowej. Do tych wydatków zalicza się:
 - wydatki bieżące,
 - koszty nabycia lub wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych nie zaliczanych do pierwszego wyposażenia, których wartość jest niższa od 10 000,00 zł
 - koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych, nie zaliczanych do pierwszego wyposażenia, których wartość jest niższa od kwoty 10 000,00 zł
3. Z dotacji Uczelnia może realizować wydatki na rzecz osób z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.
4. Wypłacone stypendia i zapomogi ujmuje się w księgach „kasowo”. Koszty związane z wypłaceniem i przyznaniem stypendiów i zapomóg również ujmuje się „kasowo”. Dla funduszu nie prowadzi się rozliczeń międzyokresowych kosztów, a koszty związane z przyszłymi okresami ujmuje się w okres księgowania dokumentów. Koszty ogólne ujmuje się najpóźniej na dzień bilansowy, na zasadach i w wysokości określonych przez Rektora.

F. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych - odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzy się:

- dla pracowników Uczelni - 6,5% planowanych przez Uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych stanowi podstawę odpisu na ZFŚS (art 144. ust .1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) tzn. planowane roczne środki przeznaczone na wynagrodzenia osobowe w rozumieniu art.110 ust.5 pkt. 2 ustawy z dnia 13

października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 z późn. zm.)

- dla jednego byłego pracownika, będącego emerytem lub rencistą - w wysokości 10% rocznej sumy najniższej emerytury lub renty z roku poprzedniego ustalonej zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Obydwa odpisy stanowią, w Uczelni jeden fundusz. Zasady działalności socjalnej na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie określa Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

3.10. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Uczelnia nie nalicza aktywów oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

3.11 Zasady ustalania wyniku finansowego na działalności operacyjnej

Podstawowa działalność operacyjna Uczelni obejmuje działalność:

- a) dydaktyczną,
- b) badawczą,
- c) gospodarczą wyodrębnioną.

Przychody działalności dydaktycznej obejmuje w szczególności:

- a) subwencje z budżetu państwa,
- b) dotacje z budżetu państwa,
- c) środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- d) odpłatności i opłaty za świadczone usługi edukacyjne,
- e) opłaty,
- f) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych,
- g) środki budżetowe na nagrody właściwego ministra.

Przychody działalności badawczej w szczególności obejmują:

- a) środki na naukę uzyskane z budżetu państwa,
- b) środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- c) odpłatności za usługi badawcze,

- d) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych.

Do kosztów działalności dydaktycznej zalicza się koszty związane z:

- a) procesem dydaktycznym na studiach i kursach,
- b) kształceniem kadr naukowych,
- c) utrzymaniem uczelni, w tym remontów, z wyjątkiem domów i stołówek studenckich,
- d) prowadzeniem innych działań podejmowanych przez Uczelnię w ramach działalności dydaktycznej, których finansowanie zapewniają osiągnięte przychody.

W ramach działalności dydaktycznej koszty rozlicza się na:

- a) koszty kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych,
- b) koszty pozostałej działalności dydaktycznej.

Do kosztów działalności badawczej zalicza się koszty związane z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczeniem usług badawczych, których finansowanie zapewniają osiągnięte przychody. Koszty działalności badawczej rozlicza się według źródeł finansowania.

Przychody uzyskiwane z działalności niezwiązanej z działalnością podstawową Uczelni stanowią pozostałe przychody operacyjne.

Są to między innymi przychody z tytułu:

- sprzedaży i likwidacji majątku trwałego,
- otrzymanych odszkodowań, kar i grzywien,
- otrzymanych darowizn,
- rozwiązania rezerw i odpisania przedawnionych i umorzonych zobowiązań,
- rozwiązania odpisów aktualizujących,
- uzysku złomu,
- zarachowania do przychodów równowartości odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych ruchomych oraz wartości niematerialnych i prawnych otrzymanych nieodpłatnie lub finansowanych ze środków pozyskanych z różnych źródeł, jak między innymi: Europejskie Fundusze Strukturalne, środków jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, środków zagranicznych i innych,

Koszty niezwiązane ze zwykłą działalnością Uczelni, stanowią pozostałe koszty operacyjne.

Są to między innymi koszty:

- sprzedaży i likwidacji majątku trwałego,
- zapłaconych kar, grzywien i odszkodowań,
- strat w środkach trwałych,
- odpisania przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych należności, jeżeli nie obciążają one uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego ich wartość,
- odpisu aktualizującego należności,
- nieodpłatnie przekazanych egzemplarzy obowiązkowych,
- przecen i likwidacji książek,
- inne koszty pośrednio związane z działalnością podstawową Uczelni.

Ewidencję i rozliczenie kosztów prowadzi się w układzie rodzajowym i równocześnie w układzie kalkulacyjnym z podziałem na poszczególne działalności. Przeniesienie kosztów na konta zespołu „5” następuje równocześnie z zapisem na kontach zespołu „4” poprzez konto „Rozliczenie kosztów”. Koszty wspólne dla różnych rodzajów działalności, których nie można zaliczyć do kosztów bezpośrednich, stanowią koszty ogólne Uczelni.

Działalność badawcza, studia doktoranckie, kursy i szkolenia rozlicza się według narzutów kosztów pośrednich zatwierdzonych przez Rektora i ujętych w kosztorysach. Wskaźniki procentowe kosztów - różne dla poszczególnych działalności - ustalane są przez Rektora UJD.

Zasady rozliczania kosztów

1 Konta zespołu 5 są przeznaczone do ewidencji i rozliczania kosztów działalności wg miejsc ich powstania. Na odpowiednich kontach gromadzone są koszty poniesione według poszczególnych typów działalności tj. działalności dydaktycznej, badawczej utrzymania obiektów a także działalności zarządu polegającej na kierowaniu całokształtem Uczelni.

2 Na kontach zespołu 4 ujmuje się koszty proste według rodzaju i ich rozliczenie.

3 Subwencja budżetowe otrzymane na działalność dydaktyczną zaliczane są do przychodów w momencie otrzymania. Subwencja otrzymana w grudniu na poczet następnego roku obrotowego jest ewidencjonowana no koncie „Rozliczenie międzyokresowe przychodów”

4 Subwencje otrzymane na działalność naukowo-badawczą księgowane są na odpowiednich kontach przychodów do wysokości poniesionych kosztów na tych działalnościach, nadwyżka przychodów jest odnoszona na konto „Rozliczenie międzyokresowe przychodów”.

5 DWR odnoszone jest w koszty tego roku, w którym zostało wypłacone.

6 Wynagrodzenie za GPW za dany rok akademicki odnoszone jest w koszty danego roku obrotowego zgonie z wypłatą.

Zasady rozliczania kosztów pośrednich

Koszty pośrednie-ogólne zaliczane są do kosztów bezpośrednich z wyłączeniem aparatury naukowo-badawczej. Narzuty kosztów pośrednich do poszczególnych rodzajów działalności są ustalane zarządzeniem wewnętrznym Rektora UJD.

Projekty badawcze w ramach Programów Ramowych UE w wysokości określonej w obowiązujących przepisach.

Projekty z Funduszy Europejskich oraz inne projekty - według metod obowiązujących dla tych projektów.

3.12. Zasady ustalania wyniku finansowego na działalności finansowej

Trzeci człon rachunku zysków i strat ujmuje należne, przypadające na dany rok obrotowy, przychody z operacji finansowych i koszty operacji finansowych. Skorygowanie wyniku działalności operacyjnej o saldo przychodów i kosztów finansowych pozwala ustalić wynik z działalności.

Do przychodów i kosztów finansowych zalicza się korzyści uzyskiwane z posiadania, pożyczania lub sprzedaży osobom trzecim aktywów finansowych (dywidendy, odsetki, wzrost wartości godziwej) oraz opłaty pobierane przez osoby trzecie za pożyczanie od nich środków pieniężnych, co powoduje powstanie zobowiązań finansowych (odsetki, prowizje, dyskonto), a także skutki utraty wartości aktywów finansowych.

4. KSIĘGI RACHUNKOWE

4.1. Miejsce prowadzenia ksiąg rachunkowych

Księgi rachunkowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie prowadzone są przy użyciu komputera w siedzibie Uczelni w Częstochowie przy ul. Waszyngtona 4/8.

4.2. Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych

Księgi rachunkowe prowadzone są rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco.

Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych.

Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje pozwalają na sporządzenie w obowiązującym terminie sprawozdań finansowych i innych sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych, oraz dokonanie rozliczeń finansowych.

4.3. Zasady tworzenia kont syntetycznych

Konta syntetyczne są tworzone w celu ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych w sposób zgodny z ustawy o rachunkowości, a także dla celów prawidłowego sporządzania sprawozdań finansowych oraz innych wymaganych przepisami sprawozdań.

Konta syntetyczne należy tworzyć w sposób określony w Wykazie kont księgi głównej

(ewidencja syntetyczna), nadając im numery w ramach trzech cyfr w numerze konta.

Konta syntetyczne tworzone mogą być tylko za zgodą Kwestora Uczelni.

Każde konto syntetyczne powinno być prawidłowo zdefiniowane w systemie finansowo-księgowym jako konto: bilansowe, rozrachunkowe lub wynikowe.

4.4. Zasady tworzenia kont analitycznych

Konta analityczne są tworzone w celu uszczegółowienia informacji ujętych na kontach księgi głównej, także pomocniczo dla przygotowywania sprawozdań finansowych oraz innych wymaganych przepisami sprawozdań.

Konta analityczne należy tworzyć, nadając im numery począwszy od czwartego miejsca w numerze konta. Każde konto analityczne powinno być prawidłowo zdefiniowane w systemie finansowo-księgowym oraz powiązane z właściwym kontem syntetycznym.

W poszczególnych zespołach kont dopuszczalne jest tworzenie kont analitycznych o szczegółowości spełniającej ww. wymogi sprawozdawcze oraz dodatkowo spełniającej wymienionej poniżej funkcje informacyjne:

Zespół 0

W zakresie kont zespołu 0 konta analityczne tworzy się w następujący sposób:

- dla kont środków trwałych - w przekroju rodzajowych grup środków trwałych, tj. w układzie wymaganym do sporządzenia sprawozdania finansowego jednostki,
- dla kont wartości niematerialnych i prawnych - zgodnie z układem wymaganym do sporządzenia sprawozdania finansowego,
- dla kont odpisów aktualizujących - ze szczegółowością zastosowaną dla kont podstawowych, na których została zaewidencjonowana wartość początkowa danego aktywu.

Zespół 1

W zakresie kont zespołu 1 możliwe jest tworzenie kont analitycznych w podziale zgodnym z pozycjami sprawozdań finansowych oraz raportów wewnętrznych oraz

- dla kont środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych - w przekroju punktów kasowych oraz poszczególnych rachunków bankowych,
- dla kont środków pieniężnych walutowych - dodatkowo z wyodrębnieniem poszczególnych

walut,

- dla kont lokat pieniężnych - według poszczególnych lokat terminowych.

Zespół 2

Ewidencja analityczna prowadzona do kont zespołu 2 powinna umożliwić wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków w podziale na rodzaje transakcji rozrachunkowych oraz poszczególnych uczestników transakcji.

W zakresie kont zespołu 2 konta analityczne tworzy się w następujący sposób:

- dla kont rozrachunków z odbiorcami i dostawcami - zgodnie z kartoteką kontrahentów,
- dla kont rozrachunków z odbiorcami i dostawcami zagranicznymi - zgodnie z kartoteką kontrahentów,
- dla kont rozrachunków publicznoprawnych - w sposób zapewniający możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań dla każdego tytułu rozrachunków publicznoprawnych,
- dla kont rozrachunków z pracownikami - według tytułów rozliczeń oraz w podziale na pracowników,
- dla kont roszczeń - odrębnie dla każdej osoby lub podmiotu gospodarczego, wobec których Uczelnia posiada roszczenie.

Zespół 4, 5 i 7

W zakresie kont zespołu 4, 5 i 7 tworzy się konta analityczne ze szczególnością niezbędną w układzie wymaganym do sporządzenia sprawozdania finansowego jednostki, prawidłowego naliczenia podatku dochodowego od osób prawnych oraz do zarządzania bieżącego Uczelni.

W przypadku kont zespołu 5 tworzone są dodatkowe konta syntetyczne w zależności od otrzymanych dotacji pod projekty z działalności Uczelni.

Zespół 6

Do kont rozliczeń międzyokresowych zespołu 6 tworzy się konta analityczne w podziale zgodnym z pozycjami sprawozdań finansowych, wyodrębniając występujące na Uczelni poszczególne rodzaje i tytuły rozliczeń.

Zespół 8

W zakresie kont zespołu 8 tworzy się konta analityczne w układzie spełniającym wymogi ustawowe:

- dla kont funduszy własnych - w podziale na poszczególne ustawowe składniki funduszy,
- dla kont funduszy specjalnych - w przekroju posiadanych funduszy,
- dla kont rozliczeń przychodów - w podziale na okresy rozliczeniowe, ewentualnie tytuły rozliczeń.

4.5. Wykaz ksiąg rachunkowych oraz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe

Księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów i sald, które tworzą:

- dziennik,
- księgę główną,
- księgi pomocnicze,
- zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych.

Dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym.

Konta księgi głównej zawierają, zapisy o zdarzeniach w ujęciu systematycznym zgodnie z zasadą podwójnego zapisu.

Konta ksiąg pomocniczych zawierają, zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Suma sald początkowych i obrotów na kontach analitycznych stanowi saldo początkowe i obroty odpowiedniego konta syntetycznego.

Na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego, **zestawienie obrotów i sald**. Obroty tego zestawienia powinny być zgodne z obrotami dziennika lub obrotami zestawienia obrotów dzienników częściowych.

Księgi rachunkowe zamyka się na dzień kończący rok obrotowy. Zamknięcie ksiąg polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach danych i bazach danych tworzących zamknięte księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych. Księgi rachunkowe są również zablokowane za każdy miesiąc bez możliwości otwarcia bez zgody Kwestora.

4.6. Zasady ujmowania skutków finansowych z tytułu zmiany polityki rachunkowości, błędów fundamentalnych

Przez zmianę polityki rachunkowości rozumie się zmianę zasad wyceny aktywów i pasywów oraz zmianę zasad ustalania wyniku finansowego. Zmiany polityki rachunkowości powinna być każdorazowo wprowadzenia do dokumentacji systemu rachunkowości. Zmiany polityki rachunkowości wymagają uzasadnienia i wskazania momentu ich wejścia w życie.

Decyzje o zmianie polityki rachunkowości podejmuje się najpóźniej do dnia rozpoczynającego rok obrotowy. W wyjątkowych przypadkach Rektor Uczelni może zmienić politykę rachunkowości w trakcie roku obrotowego. Konsekwencją wyżej wymienionej zmiany jest obowiązek dokonania korekt w księgach rachunkowych i deklaracjach podatkowych za każdy miesiąc od początku roku obrotowego, w którym dokonano zmiany oraz przekształcenie danych dla celów porównywalności.

Przez błąd fundamentalny rozumie się błąd popełniony przy ustalaniu wyniku poprzedniego roku (lat) sprawozdawczego, mający istotny wpływ na wynik finansowy i sytuację finansową Uczelni.

Skutki błędów, powodujące zmianę wyniku finansowego na poziomie do 1 % w odniesieniu do przychodów ze sprzedaży traktowane są jako nieistotne, w związku z czym ujmuje się je w wyniku finansowym okresu sprawozdawczego, w którym je stwierdzono.

Skutki błędów powodujące zmianę wyniku finansowego powyżej 1% ujmowane są w księgach, w kapitale własnym, w pozycji zysk/strata lat ubiegłych.

Za klasyfikację i określenie sposobu ujęcia skutków finansowych błędów popełnionych w księgach rachunkowych odpowiada Kwestor Uczelni.

5. SPRAWOZDANIA FINANSOWE

5.1. Ogólne zasady sporządzania sprawozdań finansowych

Sprawozdanie finansowe Uczelni sporządzane na ostatni dzień roku obrotowego składa się z:

- bilansu,

- rachunku zysków i strat,
- informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia, rachunek przepływów pieniężnych, zestawienie zmian w kapitale funduszy własnym.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest w języku polskim i w walucie polskiej w pełnych kwotach bez stosowania zaokrągleń.

W przypadku gdy w sprawozdaniu finansowym za poprzedzające lata oraz obecny rok obrotowy nie występują informacje prezentowane w szczegółowych pozycjach sprawozdania finansowego, pozycji tych można nie wymieniać, zarówno w części liczbowej sprawozdania, jak i opisowej.

Sprawozdanie finansowe podpisuje osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych jednostki oraz Rektor. Należy podać również datę podpisu, co z uwagi na obowiązek uwzględnienia tzw. zdarzeń po dniu bilansowym jest bardzo istotne. Odmowa podpisania sprawozdania przez którąkolwiek ze zobowiązanych do tego osób wymaga pisemnego uzasadnienia, które dołącza się do sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu przez właściwy organ kolegialny zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym i nauce i statutem, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Przed zatwierdzeniem roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega badaniu przez biegłego rewidenta.

Podział lub pokrycie wyniku finansowego netto Uczelni może nastąpić po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez właściwy organ kolegialny zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym i nauce i statutem, poprzedzonego wyrażeniem przez biegłego rewidenta opinii o tym sprawozdaniu bez zastrzeżeń lub z zastrzeżeniami. Podział lub pokrycie wyniku finansowego netto dokonany bez spełnienia tego warunku jest nieważny z mocy prawa.

5.2. Bilans

W bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy. Jeżeli bilans sporządzany jest na dzień inny niż kończący bieżący rok obrotowy, wykazuje się w nim stany aktywów i pasywów na ten dzień oraz na dzień kończący rok obrotowy bezpośrednio poprzedzający ten dzień bilansowy.

Wykazana w aktywach bilansu wartość poszczególnych grup składników aktywów wynika z ich wartości księgowej, z uwzględnieniem:

- a) dotychczas dokonanych odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) oraz odpisów aktualizujących, w tym również z tytułu trwałej utraty wartości składników aktywów trwałych,
- b) odpisów aktualizujących wartość rzeczowych składników obrotowych,
- c) odpisów aktualizujących wartość należności.

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wykazuje się w bilansie w kwocie netto po kompensacie, jeżeli Uczelnia ma bezwarunkowe prawo do kompensaty aktywów i zobowiązań danego rodzaju i zamierza je rozliczyć w kwocie netto albo jednocześnie wydać składnik aktywów finansowych i rozliczyć zobowiązanie finansowe. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz pozostałe fundusze tworzone na podstawie odrębnych przepisów, nie zaliczone do funduszy własnych, wykazuje się w pasywach bilansu w grupie zobowiązań jako fundusze specjalne.

5.3. Rachunek zysków i strat

W rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy.

W przypadku sporządzania rachunku zysków i strat za inny okres sprawozdawczy (gdy sprawozdanie finansowe jest sporządzane na inny dzień bilansowy niż dzień kończący rok obrotowy), zgodnie z definicją powyżej, w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący okres sprawozdawczy oraz analogiczny okres sprawozdawczy poprzedniego roku obrotowego.

Rachunek zysków i strat sporządzany jest w wersji porównawczej.

5.4. Informacja dodatkowa

Informacja dodatkowa Uczelni obejmuje wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego obejmuje w szczególności:

- a) nazwę i siedzibę Uczelni, podstawowy przedmiot działalności oraz wskazanie właściwego organu prowadzącego rejestr,
- b) wskazanie czasu trwania działalności Uczelni, jeżeli jest ograniczony,
- c) wskazanie okresu objętego sprawozdaniem finansowym,
- d) wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Uczelnię w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez nią działalności,
- e) omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia Uczelni prawo wyboru.

Dodatkowe informacje i objaśnienia obejmują w szczególności:

Noty objaśniające do bilansu:

- szczegółowy zakres zmian wartości grup rodzajowych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji długoterminowych, zawierający stan tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia z tytułu: aktualizacji wartości, nabycia, przemieszczenia wewnętrznego, oraz stan końcowy, a dla majątku amortyzowanego - podobne przedstawienie stanów i tytułów zmian dotychczasowej amortyzacji lub umorzenia,
- wartość gruntów użytkowanych wieczysto,
- wartość nieamortyzowanych lub nieumarzanych przez Uczelnię środków trwałych, używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu,
- zobowiązania wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli,
- dane o strukturze własności funduszu podstawowego,
- propozycje co do sposobu podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy,
- dane o stanie rezerw według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie końcowym,
- dane o odpisach aktualizujących wartość należności ze wskazaniem stanu na

początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego,

- podział zobowiązań długoterminowych według pozycji bilansu o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty:

a) do 1 roku,

b) powyżej 1 roku do 3 lat,

c) powyżej 3 lat do 5 lat,

d) powyżej 5 lat,

- wykaz istotnych pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych, wykaz grup zobowiązań zabezpieczonych na majątku Uczelni (ze wskazaniem jego rodzaju),
- zobowiązania warunkowe, w tym również udzielone przez Uczelnię gwarancje i poręczenia, także weksłowe.

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat:

- strukturę rzeczową (rodzaje działalności) przychodów netto ze sprzedaży usług,
- wysokość i wyjaśnienie przyczyn odpisów aktualizujących środki trwałe,
- wysokość odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym,
- rozliczenie głównych pozycji różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (zysku, straty) brutto,
- koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, środków trwałych na własne potrzeby, poniesione w ostatnim roku i planowane na następny rok nakłady na niefinansowe aktywa trwałe; odrębnie należy wykazać poniesione i planowane nakłady na ochronę środowiska,
- informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych, z podziałem na losowe i pozostałe.

Noty objaśniające do rachunku przepływów pieniężnych:

- objaśnienie struktury środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów

pieniężnych; w przypadku różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych należy wyjaśnić ich przyczyny.

Informacje o:

- przeciętnym w roku obrotowym zatrudnieniu, z podziałem na grupy zawodowe, przeciętnej liczbie studentów z podziałem na rodzaje studiów.

Noty dotyczące korekt i zmian zawierające:

- informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym roku obrotowego,
- informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nieuwzględnionych w sprawozdaniu finansowym,
- przedstawienie dokonanych w roku obrotowym zmian zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny oraz zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego, jeżeli wywierają one istotny wpływ na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki, ich przyczyny i spowodowaną zmianami kwotę wyniku finansowego oraz zmian w funduszu własnym,
- informacje liczbowe zapewniające porównywalność danych sprawozdania finansowego za rok poprzedzający ze sprawozdaniem za rok obrotowy.

Noty zawierające informacje dotyczące kontynuowania działalności:

- w przypadku występowania niepewności co do możliwości kontynuowania działalności opis tych niepewności oraz stwierdzenie, że taka niepewność występuje oraz wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zawiera korekty z tym związane; informacja powinna zawierać również opis podejmowanych bądź planowanych przez Uczelnię działań mających na celu eliminację niepewności.

Noty zawierające pozostałe informacje:

- w przypadku gdy inne informacje niż wymienione powyżej mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Uczelni, należy je ujawnić.

5.5. Zestawienie zmian w funduszu własnym

Zestawienie zmian w funduszach własnych obejmuje informacje o zmianach poszczególnych składników funduszu własnego za bieżący i poprzedni rok obrotowy.

W przypadku sporządzania zestawienia zmian w funduszu własnym za inny okres sprawozdawczy niż określony powyżej, w zestawieniu zmian w funduszu własnym wykazuje się zmiany poszczególnych pozycji funduszu własnego za bieżący okres sprawozdawczy i poprzedni rok obrotowy.

5.6. Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią. W rachunku przepływów pieniężnych wykazuje się dane za bieżący i poprzedni rok obrotowy. W przypadku sporządzania rachunku przepływów pieniężnych za inny okres sprawozdawczy rachunek ten sporządza się za bieżący okres sprawozdawczy i analogiczny okres sprawozdawczy poprzedniego roku obrotowego.

W rachunku przepływów pieniężnych należy uwzględnić wszystkie wpływy i wydatki z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej jednostki, z wyjątkiem wpływów i wydatków będących rezultatem zakupu lub sprzedaży środków pieniężnych.

Dla właściwego określenia wartości przepływów pieniężnych ustala się następujące definicje:

- przez działalność operacyjną rozumie się podstawowy rodzaj działalności jednostki oraz inne rodzaje działalności nie zaliczone do działalności inwestycyjnej (lokacyjnej) lub finansowej,
- przez działalność inwestycyjną (lokacyjną) rozumie się nabywanie lub zbywanie składników aktywów trwałych i krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkie z nimi związane pieniężne koszty i korzyści,
- przez działalność finansową rozumie się pozyskiwanie lub utratę źródeł finansowania (zmiany w rozmiarach i relacjach kapitału własnego i obcego w jednostce) oraz wszystkie z nimi związane pieniężne koszty i korzyści.

Powyższe definicje rodzajów działalności związane są wyłącznie z rachunkiem przepływów pieniężnych. Nie są one tożsame z ujęciem bilansowym. W ujęciu bilansowym rozumienie

działalności inwestycyjnej i finansowej jest odmienne. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych nie ma znaczenia, czy dany składnik aktywów trwałych lub obrotowych nabyto w celu użytkowania go na Uczelni, czy do wynajmu bądź odsprzedaży. W rachunku przepływów wszystkie te zdarzenia ujmuję się w ramach działalności inwestycyjnej.

Dane potrzebne do sporządzenia rachunku z przepływów pieniężnych pochodzą z bilansu (zmiana stanu pozycji bilansowych: Bilans zamknięcia - Bilans otwarcia), rachunku zysków i strat, z zapisów kont analitycznych, dostarczających szczegółowych informacji o rzeczywistych wpływach i wydatkach uzyskanych przez Uczelnię.

6. OPIS SYSTEMÓW PRZETWARZANIA DANYCH (SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH) WYKORZYSTYWANYCH NA UCZELNI I ICH ZABEZPIECZENIA

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie wykorzystuje Zintegrowany System Informatyczny Comarch ERP Egeria. System jest narzędziem wspomagającym i usprawniającym zarządzanie instytucją oraz oferującym wszechstronne wsparcie w procesach podejmowania decyzji, niezbędnych do funkcjonowania jednostek sektora publicznego w dzisiejszych warunkach ekonomicznych i prawnych.

System Comarch ERP Egeria został stworzony w oparciu o przepisy i standardy polskiego prawa z uwzględnieniem wymogów stawianych przed nowoczesnymi systemami informatycznymi wspomagającymi zarządzanie. System jest zgodny z obowiązującym stanem prawnym, w zakresie ogólnie obowiązujących przepisów prawa, jak również szczegółowych regulacji dotyczących podmiotów sektora publicznego.

Dane zabezpieczane są codziennie i przechowywane w dwóch miejscach o różnej lokalizacji geograficznej. Dostęp do danych ograniczony jest do komputerów znajdujących się wyłącznie w budynkach UJD i możliwy jest po wpisaniu unikalnego loginu i hasła. Szczególnie wrażliwe aplikacje dostępne są tylko dla wybranych użytkowników poprzez dostęp do nich przy pomocy dedykowanej aplikacji wymagającej instalacji na stacji końcowej jak również ograniczeniu

praw dostępu do konkretnych funkcjonalności w aplikacji poprzez przyznawanie przez administratora systemu odpowiednich praw.

7. OPIS SYSTEMU OCHRONY DANYCH

Na Uczelni obowiązuje Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów. Dokumenty księgowe przekazywane są do archiwum. Przekazanie akt odbywa się na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego.

Zatwierdzone roczne sprawozdania finansowe podlegają trwałemu przechowywaniu. Na podstawie art. 74 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 120 z późn.zm.) Pozostałe zbiory przechowuje się co najmniej przez okres:

- księgi rachunkowe - 5 lat,
- karty wynagrodzeń - 50 lat,
- dowody księgowe związane z obrotem materiałowym - 5 lat,
- pozostałe dowody księgowe i dokumenty - 5 lat.

Okres przechowywania dokumentacji nie archiwalnej liczy się w pełnych latach kalendarzowych, poczynając od 1 stycznia roku następnego po utracie przez tę dokumentację praktycznego znaczenia dla potrzeb Uczelni oraz celów kontrolnych.

Księgi rachunkowe mają formę zapisów na komputerowych nośnikach danych. Zbiory przechowywane są w sposób należyty i chronione przed niedozwolonymi zmianami, rozpowszechnianiem, uszkodzeniem lub zniszczeniem.